

Eppen ezért fokozottan kell követelnünk a város és falu dolgozó helyzetének gyökeres megjavítását és minden erőnket latba kell vetnünk, hogy ez a munkásosztállyal egyetértésben és a dolgozók érdekei igazi képviselőinek bevonásával minél hamarabb megvalósuljon.

Pálics Miklós

STATISZTIKAI ADATOK:

a munkanélküliek száma

1936	1937	1938
52.361	62.536	70.010

a munkanélküliek nemek szerinti megoszlása %-ban

	1936	1937	1938
férfi	81	84	86
nő	19	16	14

100 munkanélküliből

	hivatalnok	szakmunkás	szakképzetlen	napszámos
1936	2.1	34.4	42.7	20.8
1937	1.5	32.9	37.0	28.6
1938	1.5	30.9	87.6	

a MNB közvetítésével alkalmazást nyertek

	1936	1937	1938
	4.239	2.538	1.762

a munkanélküliek száma iparáganként

	nap-számos	ruház-kodás	szabad fogl.	ház-tartás	épl társzet	vas és fém	élelem	kereskedelem
1936	26.036	3.540	3.325	4.027	2.190	2.710	2.540	1.018
1937	33.601	4.042	3.743	3.659	3.451	2.797	2.045	2.173
				fa	vendéglő			
			1936	1.441	1.381			
			1937	1.304	1.228			

munkások és munka adók befizettek

	kiosztott segélyek összege	egy segélyezett jutott tek	segélyezett-100 munkanélküli kö-számú segélyt kapott
	d i n á r		
1936	3,133.847	1,431.008	95
1937	4,653.745	2,826.891	114
1938	9,279.122	2,523.940	119

Kína kizsákmányolása

Ma, az imperializmus korszakában iskolapéldaképpen szolgál az a mód, ahogy a hódító Japán immár nyolc éve tartó fegyveres beavatkozásával kizsákmányolja a nemzeti és gazdasági függetlenségért harcoló kínai népet.

Iljics korszakalkotó tanulmányában: „Az imperializmus, mint a kapitalizmus legfelsőbb foka“ pontosan meghatározza az imperializmus fogalmát, amely szerint a monopolisztikus, tőkében erős nagyhatalmak terjeszkedését érti a tőkeszegény országokba illetve gyarmatokba; a lényege nem a fegyveres úton való terjeszkedés, csupán egyik megnyilvánulási módja. A polgári sajtó ilyen értelmezésével a lényegyet igyekszik elfödni, mert a „békes áthatolás“ (penetration pacific) éppolyan imperialista terjeszkedés és hódítás, mintha azt a fegyverek végeznék. Erre vonatkozólag

magyon jellemző egy amerikai államférfi nyilakozata 1930 táján a nagy krízis elején: „Ha az árúk nem léphetik át a határokat, úgy ezt megteszik majd a hadseregek“. Japán kínai térhódítását mi sem fejezheti ki pontosabban.

Most már nézzük, hogy a japán imperializmus, mely mandzsuri hadjáratának megindításával 1931 szeptemberében megkezdte a második imperialista háborút, milyen módokat választott Kína hatóságok kizsákmányolására?

1.) A kínai fogyasztópiac megszerzése. Japán nyersanyagokban szegény, de iparában magasan fejlett ország, ahol egymás-mellett látjuk a félféudális mezőgazdaságot a nagy fokban racionalizált iparral, melynek Kína az ő 400 millió lakosával legjobb felvevő piaca. Ezt a piacot, az angol és amerikai konkurrenciát kiszorítva, katonai hódítással igyekezett magának biztosítani. Előnyös helyzetét még azzal is fokozta, hogy a kínai vámhatóságokat katonáinak géppuskái kényszerítették a japán árukat vámentesen átengedni — azaz bevezette a katonai karhatalommal való csempésztést, egészen különleges japán találmány! Természetesen ezáltal az amúgy is olcsó japán iparcikkek a magas vámokat fizető angol, amerikai árukat könnyűszerrel szorították ki. Meg kell még említeni, hogy a japán árúk előállítására a japán munkások fokozott kizsákmányolásával történik, mert a pénz felhígítása mellett — infláció — a béreket számszerűen is csökkentették, miáltal a valóságos — reális — bér duplán esett. Csakis így volt lehetséges 1931—1933 évek alatt a japán iparcikkek kivitelének megötszörzése a meghódított Mandzsuriába.

2.) A kínai nyersanyag megkaparintása a japán monopol tőke által. A japán katonaságot csak arra használják fel, hogy „karhatalommal csempéssze“ be az iparcikkeket Kínába, a nyersanyagok kiaknázását és visszaszállítását az anyaországba már a japán monopol tőke megszemélyesítői az iparbárok végzik trösztjeik útján. A „harmic milliárdos“ a vasércet, a szenet, a gyapotot, a cukrot, sőt a bambusz nádát is egvedvásárlási joggal harácsolhatja össze hazai ipara részére. A kistermelőket különösen sújtja az a monopolisztikus eljárás, mert direkt nem adhatja el termékeit Japánba, hanem diktált áron az említett kartelleknek; teljesen elszegényedve egyvonatra jutnak a végsőkig kizsákmányolt kínai ipari munkássággal. Hogy ezek a monopolok milyen extraprofitot — külön hasznót — vágnak zsebre még az egész tőkés világban dúló általános gazdasági válság alatt is, azt az ipari részvények növelőinek osztalékai bizonyítják a legjellemzőbben.

3.) Japán a meghódított kínai területekre termelő eszközök formájában tőkét exportál. A kínai bánya-kincsek hatékony kiaknázásához az ipari termelékenység felfokozásához — racionalizálás — modern termelőeszközökre, gépekre, stb. van szükség. ▲ Vasutak építése és forgalomban tartása szintén a japán tőke kezdeményezett területei, épügy, mint ahogy a kínai mezőgazdaság felfokozása céljából a gazdasági gépek bevitelére is. Statisztikai kimutatások szerint három év alatt (1931—1934.) az említett termelőeszközök szállításából megkétszerezte kivitelét ez a japán ipari szektor is.

Mindezeket egybevéve megállapíthatjuk, hogy ez a kizsákmányolási mód, mint egyetlen kiút az általános gazdasági válságból csakis a dolgozó kínai milliók teljes elszegényedése és a végsőkig való kipróbálása utján lehetséges. A kínai ipari munkásság az elproletarizált parasztságban nagy szövetségest nyert, amellyel vállvetve vívja élet-halál harcát a japán hódítók ellen, s mint látjuk mind eredményesebben. A japán imperialista betörés tette lehetővé, sőt mondhatnánk dialektikusan kényszerítette szükségszerűen a kínai nép egyesülését nagy felszabadító harcában. Kína polgári forradalmának kitörése óta — 1911 — megvesztegethető generálisai által a világimperializmus leggazdagabb és legtöbb zsákmányt adó vadászterületévé vált. A kínai nép ezt a háborúját, — leküzdve az óriási nehézséget, amelyet egy modernül felszerelt, motorizált hadsereg okoz —, egyaránt vívja a frontokon és a frontok mögött a betolakodó japán imperializmus teljes megsemmisítéséig.

Dognár Károly

Néhány szempont

A társadalmi fejlődés országútjának jelzőtáblája a városok izmosodásának irányába mutat. Ezt a tagadhatatlan tényt minden országban föllehetjük és ezt mutatja szűkebb hazánk, Vojvodina is. 1921-ben a lakosságnak 24, 1931-ben 26 százaléka élt a városokban. Városaink lakossága a jelzett tíz év alatt 319 ezer-ről 369 ezerre, azaz kerek 50 ezer fövel nőtt, míg a falvak és nagyközségek növekedése ugyanakkor csak 26 ezer volt.

Az egész világon észlelhető jelenség a városok szerepe a társadalom fejlődésének irányításában és az, hogy e vezető szerep a városi lakosság növekedésével arányosan emelkedik. De nem az a célunk, hogy ennek bővebb bizonyításával foglalkozzunk, hanem, hogy tulajdonképeni tárgyunk, a vojvodinai nemzetiségek lakhelyenkinti megoszlásából eredő következtetéseinket minél érthetőbbé tegyük.

A három fő vojvodinai népcsoport: a szerb-horvát-szlovén, a magyar és a német — lakhelyenkint való megoszlása merőben különféle. Egyetlen közös pont a városiak növekedése és a falvak csökkenése. Így a szerb-horvát-szlovén nemzetiségűek és a magyarok majdnem egyenlő arányban laknak a városban (31.1% és 31.7%), míg a németek csak 19%-a városiak. Ezzel szemben a nagyközségekben a szerb-horvát-szlovének és németek laknak egyenlő arányban (15.4% és 15.8%), míg a magyarok arányszáma kétszer akkora (30.1%). Leginkább falunlakók a németek (65.2%), azután a szerb-horvát-szlovének (54.5%). A szám szerinti kimutatás a következő képet mutatja:

Vojvodinában lakik	szerb-horvát szlovén		magyar		német		vojvodinai átlag	
%-ban	1921	1931	1921	1931	1921	1931	1921	1931
városban	29.9	31.1	28.9	31.7	16.3	19.0	24	26
nagyközségben	15.4	15.4	31.6	30.1	15.0	15.8	18	19
falun	54.7	54.5	39.5	38.2	68.7	68.2	58	55

Látjuk, hogy a szerb-horvát-szlovén és magyar városiak arányszáma az átlagnál több, a németeké az átlagnál kevesebb.